

A

buztuaren amaieran 560 zuhaitz inguru moztu eta bota zituzten Donostiako Marrutxipi inguruan, autobideko lotura berria eraikitzeko. Horrela, hiri barruan zegoen beste habitat natural bat desagertu da, bertako landarediko habitat natural txiki bat. Gertaera honek egiaztatu diguna argi daukagu urte batzuk daramatzagunok: gure politikariek,

Bitartean, gure hiria hormigoiz gehiagorako prestatzen ari dira, beste hainbat baso eta zuhaitz parean etzan dituen minimetroa edo abiadura handiko trena (AHT) bezalako beste proiektu batzuetarako. Beste proiektu anakroniko horretan bezala, Bolintxun eragin bera izan zuen Bilboko Supersurra eraikitzeak. Nola justifikatzen da hondamendiaren tamaina egoera honetan, klima eta ingurumen larrialdi honetan? Izan ere,

aurten bezala, tenperatura altuak, lehorteak eta suteak direla-eta, ondorioak nabariagoak eta dramatikoagoak dira. Ekosistema aberatsak izateaz gain, basoek ura biltzeko ahalmena dute, eta berotik, lehorreetatik eta uholdeetatik babesten gaituzte. A zer kontraesana haiengandik libratzea edo monolaborantzak landatzea, basoen funtzioa berteko balute bezala!

Baina, gainera, esan bezala, basoak eta zuhaitzak berez

murritzten diren egoera batean gaude, kontrolatu ezin ditugun baldintzengatik (nahiz eta gure erantzukizuna diren eta arindu ditzakegun!). Amazoniako oihana zein beste batzuk eta zuhaitzak galtzea eragiten duten suteak; edo lehorteak eta, neurri handiagotan, basamortutzea. Edo, are gehiago, baso-soiltzeak ere eragiten dituen gerra: joan den martxoan, Errusiako Defentsa ministroak Ukrainako basoak bereizi gabe mozteko

{ analisisia } **Martin Mantxo** aplaneta.org

Zuhaitz adaburuetatik basoekin erresistentzia irmoan

Donostiako Udalak, Gipuzkoa-ko Foru Aldundiak eta gainerako erakundeek hiri ekologikoagoei buruz eta klima larrialdiaren aurka egindako diskurtso horiek guztiak hitz hutsak dira. Erretolika. *Greenwashing* edo garbiketa berdea. Zurikeria. Errealitatera joaten garenean, bost axola zaiela egiaztatzen dugu.

Isuriak gutxitzeaz hitz egin dute, eta errepide gehiago eraikitzen dituzte, ibilgailuen zirkulazio fosilista errazteko. Karbono hustubideei buruz hitz egin dute eta geratzen zaizkigun eremu natural urriak suntsitzen dituzte, antzinako zuhaitzak, basoak, CO₂ eta berotegi efektuko gainerako gasak xurgatzen dituztenak, baina, batez ere habitatak direnak eta beren bizitzarekin planetaren bizitza sustatzen dutenak. Ez dute lotsarik.

Abuztuaren amaieran 560 zuhaitz inguru moztu zituzten Donostiako Marrutxipi inguruan, autobideko lotura berria eraikitzeko. Kasu honetan ez zen beste leku batzuetan ospetsu egin diren zuhaitzen defentsarako mugimendurik sortu.

(ez soilik leherketak eta suteak) egindako eskaeraren berri izan genuen. Jakina, egoera honetan, behar dugun azken gauza da 560 zuhaitz modu horretan galtzea; azken suteek, azken bero boladak desagerarazitakoei zuhaitz gehiago gehitzea.

Defendatu egin behar genituen. Ez dugu egin. Arrazoi askorengatik. Baina beste leku batzuetan defentsa martxan dago. Borroka klimatiko horren parte da, are gehiago: ingurumenekoa da eta kapitalismoaren aurkakoa da, soziala da, politikoa da, gizaki gisa zuhaitz horiek behar ditugulako. Planetako biztanle gisa behar ditugu. Eta ekosistema horiek behar dituzte, planetak behar ditu!

Basoak babesteko kanpamentuek 1980ko hamarkadan izan zuten gorakada, AEBetako

hego-mendebaldean, sekuoien mozketaren aurkako borrokan. Mugimendu horrek basoak kanpamentuen bidez okupatzea, zuhaitzetan esertzea eta abar planteatzen zuen. Eta Erresuma Batuari errepede programa nazional baten aurkako mugimendua inspiratu zuen. Kanpaldiak nonahi errepikatzen ziren programatutako errepede guztietan. Etxeak eraikitzen ziren zuhaitzetan, *bender*-ak (olanadun haga-denda inpro-

Metodo horiek inspiratzen jarraitzen dute. Gaur egun, basoen defentsarako eremuak Alemanian eta Polonian biltzen dira, baina AEBetan, Austrian eta Ingalaterran ere badaude.

Deforestazioari aurre egiten Polonian

Abuztuan iritsi zitzaizkigun Poloniako berriak: 219 basoaren defentsa eremu bat hustu zutela Noran. Basoaren de-

ten zion Puszcza Borecka baso primitiboaren mozketari. Abuztuaren amaieran, gizon moztortuek kanpaldiko partaideei eraso zieten. Eraso-tzaileak pertsona bat zuhaitz batetik arrastaka eramaten saiatu ziren, zuhaitz adaburuetan kokatutako etxe bateko zintzilikarioak suntsitu zituzten eta, ondoren, ibilgailu batean joan ziren.

Eraso honek Khimki-ko (Errusia) basoan 2011n izandako mozketaren aurkako

handiena Bielorrusiako mugan migrazioa eragozteko horma bat eraikitzeak eragin du. “Europa Harresia” babes-teko megahorma horrek (bai, hormak ez zituen Trumpek bakarrik eraikitzen!) 353 milioi euroko aurrekontua du, eta Budimexek eraiki zuen, Ferrovial Españolaren subsidiario batek. Hura eraikitzeak berekin zekarren mugan zehar 200 metroko zerrenda moztea, makinentzako sarbideak, materialen eta erreminten biltegiak, eta abar. Uztailaren 1ean Budimex-Ferrovialek proiektu horren amaieraren berri eman zuen.

2017an, Poloniako Gobernuak baso mozketaren liberalizatu zuen Szyszko legearen bidez. Erreakzio gisa, *Matki Polki na wyrebie* (zuhaitz mozketaren aurkako ama poloniarak) taldeak aurka egin,

eta mozketan atera zituzten argazkiak, beren haurtxoak babesten, hondamendiaren dimentsio bat emateko.

Alemanian meatzaritzaren aurrean

Alemanian Baso Okupazio Mugimendua bere artikulu propioa izan zuen “A Planet”-en –CrimethInc-en itzulpena–. Bertan, Altdorfer Wald basoko kanpamentuen berri ematen zen; harrobi batek mehatxatzen du 2021eko otsailaren 26tik. 2020ko urrian, Flensburgeko beste zelai bat hustu zuten. Jendea zuhaitzetan eta plataformetan etxeak eraikitzen hasi zen, hotel bat eta aparkaleku bat eraikitzeke moztu behar ziren zuhaitzak salbatzeko.

Alemanian baso erresistentzia sendoena Hambache-

bisatuak) edo tunelak ere bai lur mehatxatuaren azpian, makineriaren okupazioarekin eta ekintza zuzeneko beste formula batzuekin batera. Horiei beste metodo batzuk gehitu zitzaizkien, hala nola bidoi eta tripodeetan kateatzeak, aktibistak igotzen zituztenak, orain nazioartean ere hartu direnak. Guztietan bilatzen zen enpresei eta erakundeei aurrera egiteko asmoa kentzea.

fendatzaileak urte bat baino gehiago (583 egun) bizi izan ziren baso horretan, desager-tzetik defendatzeko. 219 basoak historia aberatsa du: 1945era arte ez zen zuhaitzik moztu. Orain zuhaitzen %30 moztea aurreikusten da. Baso hori Nature 2000 Bieszczady eremuan sartuta dago, baina hori ez da baso-soiltzerako oztopo.

Herrialde berean, beste kanpamentu batek aurre egi-

ekintzaileak jasan zuena gogorazten digu. 2012an, Australian antzeko larderia taktikak erabili zituzten Tasmanian baso defendatzen zuten ekintzaileen aurka; etxeak erre zizkieten.

Poloniaren eta Bielorrusiaren arteko milaka urteko baso primitiboa altxor bat da, 800 bisonten bizilekua. Azken urteotan, mozketak ugari egin dira, baina, zalan-tzarik gabe, inpaktu

Abuztuaren amaieran 560 zuhaitz inguru moztu eta bota zituzten Donostiako Marrutxipi inguruan, autobideko lotura berria eraikitzeke.
A PLANETA

koa da, izen bereko aire zabaleko lignito meategiari lotutako suntsiketa-
ren aurka. Kanpamentuak hamar urte bete ditu –2012ko apirilaren 14an hasi zen–. Meatzea RWErena da eta 1978tik ustiatzen da. 500 metro-
rainoko sakonera du eta 43,8 kilometro koadroko hedadura. Meatze ustiapenera bideratutako azalera, guztira, 85 kilometrokoa da. Horrek esan nahi du meatzea pixkanaka lurraldea eta komunitateak irensten ari dela.

Orain mehatxatuak Manheim eta Morschenich dira, eta Hambacheko basoa, zeinaren %90 suntsitu baitu. Hori dela eta, defentsa eremuak azalera zabal horretan lekualdatzen edo berrabia-

Haur bat Alemaniako baso batean poliziari aurre egiten. WALD STATT ASPHALT

teotan indarra hartzen joan denez eta ekintza zuzenaren metodo gehiago hartu ditue-
nez inakzio politikoaren ondorioz, HS2 Rebellion eratu zuten Extinction Rebellion bezalako taldeek bat egin dute eremu horiekin. HS2ak antzinako 44 hektarea baso suntsituko ditu: 1600. urtetik etengabe zuhaitzutako basoa, ordezkazina, beraz. Hasiera batean, proiektu horrek 83 basoren afekzioa kontabilizatzen zuen, baina benetan 108 dira. Kasu horretan hiru kanpamentu altxatu ziren, bi Buckinghamshiren eta bat Staffordshiren, baina dagoneko hustu dira.

Horietako batzuk Fulfen eta Little Lyntus (Staffordshire) izan ziren 2020ko irailean, nahiz eta proiektuak "lekualdatzea" aurreikusten zuen. Horretarako, moztuta

tzen dira. Mugimenduan bertan aldarrikatzen duten bezala, hustuketa bakoitzaren ondoren berrokupazio bat egon da.

Eremu hau *Ende Gelände* mugimendutik gertu dago. Mugimendu horrek lignito ikatzaren erabilera larrialdi klimatikoarekin lotzen du eta desobedientzia zibil masibaren alde egiten du. Komunikatuak aurrera jarraitzen du: erresistentzia Hambacheko basoan beti izan da tokiko borroka bat baino zerbait gehiago. Kontua da zapalkuntza mekanismoei aurre egitea eta kapitalismoak patriarkatuan dituen botere harremanak ikusaraztea.

Wald statt Asphalt (basoa asfaltoaren ordeztu) izeneko sarea sortu zen jatorriz Neuental eta Kassel arteko autobidearen 42,5 km-ko

trazaduraren aurkako protestak babesteko eta Dannenröder basoa zaintzeko. 2019ko urrian eraiki ziren lehen plataformak zuhaitzen adaburuetan. 2020ko azaroan hustu egin zuten, baina borrokak beste proiektu batzuen aurka jarraitu zuen. Uztail honetan hasi zen Osnabrückeko basoaren okupazioa eta defentsa, eta 2015ean, Robin Wood erakundeak protesta kanpamentu bat mantendu zuen Treburer Oberwald basoan (Offenbach), Frankfurtoko aireportuko 3. terminalaren eraikuntzaren aurka.

Atlantaren okupazioa Cop Cityren aurka

AEBetan, basoak babesteko egungo kanpamentuetako bat Atlantakoa da, urtarrilaren 18an hasi eta oraindik ja-

rraitzen duena. Weelaunee inguruko baso bat (South ibaia) mehatxatzen du Cop City (Poliziaren Hiria) espekulazio eta polizia proiektuak, baita Blackhall estudio-
etako zinemarako makroagertoki batek ere.

Nahiz eta ez izan kasu askotan zehazki basoak defendatzeko, 2010eko hamarkadaren amaieran kanpaleku asko sortu ziren, oliobideen proiektuek aurrera egin zutelako. Nahiz eta ezagunena Dakotako Standing Rock izan –DAPLren aurka–, beste batzuk ere izan ziren, hala nola Two Rivers Texasko mendebaldean Trans Pecos oliobidearen aurka (TPPL), eta izaera indigenako beste batzuk: Split Rock Sweetwater (New Jersey) Pilgrim oliobidearen aurka, eta beste bat Hego Dakotan.

Kanadan ere desobedientzia zibileko mugimendu handia dago Vancouver uharteko (British Columbia) jatorrizko basoaren mozketaren aurka, 1993tik. Urte horretan, Basoko Gerra deitu zena gertatu zen, 856 atxilotetarekin. Iaz mozketak eta horien garrak asko blokeatu zituzten. Ekainean, poliziak manifestariak erreprimitu eta azken kanpalekua hustu zuen.

Britainia Handia: autobideak eta HS2

Errepideen aurkako mugimenduaren ondoren, baso defentsako eremuak Erresuma Batuko hurrengo proiektu desarrollista handienak mehatxatutakoetara mugatu ziren: HS2 abiadura handiko trenaren (*High Speed 2*). Mugimendu klimatikoa azken ur-

dauden zuhaitzetako antziak birlandatzeko planteamendu zentzugabea egiten dute. Baina birsortzeko garai egokitik kanpo egiteaz gain, konplexutasun naturala eta ekosistemikoa alde batera utzita egiten dute. Hala eta guztiz ere, etengabe aurkeztu dute proiektu hau munduko jasangarriena dela esanez, eta Britainia Handiari klima aldaketaren aurka borrokatzen eta 2050erako zero karbono garbiko helburuak lortzen lagunduko diola.

Baina etenaldiak jarraitzen du: irailaren 5ean, Dave Buchan aske utzi zuten, 100 egunez espetxean egon ondoren, errekerimendu zibil bat ez betetzeagatik. Buchan Bluebelletako basoaren (Staffordshire) defentsan parte hartzen ari zen –HS2ren eraikinean dago–, eta bertan tu-

nelak ere egin zituzten, trenaren eraikuntza eragozteko. Uztailaren 28an Buckinghamshireko Wendover Active Resistanceko (WAR) aktibistak ere zigortu zituzten. 47 egun eman zituzten tuneletan, Erresuma Batuko historiako tunel luzeena. Zigorak 100 eta urtebete artekoak izan ziren. Epai horiek eredutzat hartu ziren. Ebakuatutako ekintzaileetako bat *Swampy* (Dan Hooper) ospetsua izan zen, 28 egun lur azpian igaro ondoren. 2020an ere atxilotu zuten, zuhaitz etxe batean. 2021ean, bere 16 urteko semea ere, Rory, berarekin itxi zen Euston geltokiaren aldameneko parkearen azpiko tunel batean, 22 eguneko protestarako.

Swampy Bristolen ezagutu nuen, eta han bizi izan zen 1996an; britainiar hedabide-

Goian, bi erresistentzia ekintza. Behean, zuhaitz mozketaren aurkako ama poloniarrak.

WALD STATT ASPHALT - Tomasz WIECH

etan ospetsu egin zen handik denboraldi batera, metodo hori Fairmile-n, Devonen, A30 handitzeko saiakeretan praktikan jartzeagatik. Orduan astebete eman zuen lur azpian. Oraindik ez zegoen sare sozialik, soilik periodikoak inprimatuta, telebista kanalak eta Internet hasi berria, baina Swampy gaur egun «biral» deitzen duguna bihurtu zen.

Beste kanpamentu bat ere saiatu zen Somerseteko haritz handi bat salbatzen. Abuztuaren 2an bota zuten, A303ra sartzeko errepide bat zabaltzeko.

Denboran atzera

Basoen defentsa, jakina, oso aspaldikoa da. 1970ean, Indiako Chipko Mugimenduko emakumeek beren komuni-

tateko zuhaitzak inguratu zituzten, mozketaren eragozteko, beren mende zeudela jakitun zirelako. 1980an hasi ziren kanpamentuak eta erresistentzia AEBetako hego-mendebaldean. Mugimendu horretan, ekintza zuzeneko metodoak jarri ziren praktikan, hala nola basoen okupazioa, zuhaitzetan esertzea, eta abar, zuraren industria kolokan jarritz. Bertan nabarmendu ziren Judi Bari, zerbitzu sekretuen ondorengo helburua, eta Julia Butterfly Hill,

738 egunez zuhaitz batean egon zena.

Horiek izan ziren Earth First!-en eta basoen defentsarako ekintza zuzenaren has-tapenak, 1990eko hamarkadako Britainia Handiko errepideen aurkako mugimendu handia ere inspiratu zuena, "GaztEgin"-en ezagutu eta islatu nuena: M15, Newbury, Preston, Pollock, Twyford Down, Sollsby Hill... borroka programatutako errepide bakoitzean errepikatzen zen.

Mugimendu hori, era berean, inspiratzailea izan da gaur egun arte; izan ere, diogun bezala, gaur egun inoiz baino beharrezkoagoa da baso suntsiketari aurre egitea. Euskal Herrian basoen aldeko borroka proiektu handiei lotuta dago, nahiz eta 1979an Aezkoako (Nafarroa) mozketaren industrialari aurre egin zitzaion. Leitzarango Autobidearen aurkako borrokan, besteak beste, baso horren defentsa planteatzen zuen (ez bakarrik) kanpaldi iraun-

korra egin zen, eta Itoizko urtegiaren aurkako borroka okupazio eta sabotaje ekintza handiengatik gogoratzen da. Azken borroka hori ez zen soilik Urrobi ibaiaren ibarreko basoetara mugatzen, hiru erreserba naturalak eragiten zien.

AHTren aurkako erresistentzia zuhaitz mozketari aurre egiteko moduak inspiratu zuen, 2009an, edo, ondoren, Itsasondan, 2010ean, kateatzeari eusteko, ez tuneletan, meategi batean baizik, baina oso antzeko ezaugarriak ditu (baten bat aipatzearren). Espainiar Estatuan Les Guilleries (Girona) basoan dagoen Muy Alta Tension (MAT) linearen aurkako kanpamentua da nabarmenetako bat 2009 eta 2010 artean. Eta frantziar Estatuan, famatuena Nantsekoea izan zen, 2009tik aurrera, aireportu proiektuaren aurka, edo AHTren aurkako kanpamentua Susako haranean.

Kenyan, Txilen, Argentinan edo Guatemalan ere izan dira kanpaldiak eta okupazioak, sarri errepresio gordinagoa jasaten duten arren.